

Aansprakelijkheidsrisico's bij onbehoorlijke taakvervulling RvC

Commissarissen spelen een cruciale rol binnen organisaties en deze rol gaat gepaard met aanzienlijke verantwoordelijkheden en risico's.

Deze bijdrage is een vervolg op de bijlage bij het boek 'Reputatiemanagement voor Commissarissen en Toezichthouders' door Frank Peters. Het biedt een samenvatting van de geldende wetgeving, literatuur en jurisprudentie op het gebied van commissarisaanprakelijkheid, mede gebaseerd op inzichten uit praktijkervaringen.

Voor advies kunt u contact opnemen met onze specialisten: [Marry de Gaay Fortman](#), [David Heems](#) of [Nadir Koudsi](#). Heeft u vragen of wilt u meer weten over hoe wij u kunnen ondersteunen? Neem ook dan gerust contact met ons op.

1. Inleiding

1.1. Deze bijdrage bespreekt de taken van de raad van commissarissen (RvC) en aansprakelijkheidsrisico's bij onbehoorlijke taakvervulling. In § 2 bespreken wij de taken van de RvC en een aantal situaties waarin de RvC zijn inspanningen zal moeten vergroten. In § 3 bespreken wij de verschillende grondslagen voor de aansprakelijkstelling van commissarissen en gaan wij kort in op de thema's verzekering en vrijwaring.

2. Taken van de RvC

2.1. Inleidend

2.1.1. Voor de meeste vennootschappen is het niet wettelijk verplicht een RvC in te stellen. Voor 'structuurvennootschappen' is het instellen van een RvC wel verplicht. Structuurvennootschappen zijn – kort gezegd – grote vennootschappen met een geplaatst kapitaal van meer dan zestien miljoen euro, een wettelijk verplicht ingestelde OR en minstens honderd werknemers in Nederland. Naast het feit dat het instellen van een RvC verplicht is, zijn er nog twee belangrijke verschillen tussen de taken en bevoegdheden van de RvC van een structuurvennootschap en de RvC van een gewone vennootschap:

- a. De RvC van een structuurvennootschap benoemt en ontslaat de bestuurders, terwijl dat bij 'gewone' vennootschappen in beginsel de bevoegdheid is van de AVA.

- b. Bij structuurvennootschappen zijn bepaalde bestuursbesluiten die grote impact hebben op de vennootschap, zoals het uitgeven of verkrijgen van aandelen, aan de goedkeuring van de RvC onderworpen.
- 2.1.2. Het vervolg van deze bijdrage geldt voor zowel commissarissen binnen een structuurvennootschap als binnen een 'gewone' vennootschap.
- 2.1.3. De RvC heeft in de kern twee taken:
 - a. De RvC houdt toezicht op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken binnen de rechtspersoon en de met haar verbonden onderneming.
 - b. De RvC adviseert het bestuur.
- 2.1.4. Commissarissen dienen te handelen naar het belang van de rechtspersoon en hun taak onafhankelijk en autonoom uit te voeren. De RvC is nadrukkelijk een zelfstandig orgaan met van het bestuur afzonderlijke rechten en plichten.
- 2.2. Taak RvC: toezicht houden
- 2.2.1. Volgens de wet dient de RvC toezicht te houden op het bestuursbeleid en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Wat kwalificeert als 'behoorlijke taakvervulling' voor een RvC is bewust gevat in een open norm, waarbij per geval in detail de relevante omstandigheden worden beoordeeld. Dit doet recht aan de grote verscheidenheid van situaties waarin de RvC en de rechtspersoon waarbinnen de RvC zijn taak vervult opereren. De toezichthoudende taak van de RvC van een multinationale systeembank zal er anders uitzien dan die van een RvC van een MKB-bedrijf dat binnen de landsgrenzen opereert.
- 2.2.2. In alle gevallen geldt dat de RvC ten minste toezicht houdt op het functioneren van het bestuur, de wijze waarop wordt omgegaan met risico's voor de rechtspersoon en de financiële gezondheid van de rechtspersoon. De toezichthoudende taak van de RvC van de moedervernootschap strekt zich in concernverhoudingen uit tot het gehele concern. Deze is dus niet beperkt tot de moedervernootschap waarvan hij formeel RvC is.
- 2.3. Taak RvC: adviseren
- 2.3.1. Naast het houden van toezicht, adviseert de RvC het bestuur over de algemene lijnen van het beleid. De toezichthoudende taak en de adviserende taak hangen nauw met elkaar samen. Adequate advisering is immers een vorm van preventief toezicht. Het bestuur beslist uiteindelijk autonoom; adviezen van de RvC aan het bestuur zijn geen bindende instructie. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de RvC op de bestuurdersstoel gaat zitten. Dat wil niet zeggen dat de RvC passief

toekijkt. Kort gezegd geldt dat naarmate de omstandigheden waarin de onderneming verkeert complexer of gevaarlijker worden, een steeds actievare houding van de RvC wordt verwacht.

2.4. Het startpunt: goede taakuitoefening vergt goede informatievoorziening

2.4.1. De RvC is voor de uitoefening van zijn taken afhankelijk van de aan de RvC verstrekte informatie. Primair komt deze informatie vanuit het bestuur, dat wettelijk verplicht is de RvC van informatie te voorzien. De RvC heeft ook een eigen verantwoordelijkheid van het bestuur, maar bijvoorbeeld ook van de interne auditfunctie en de externe accountant, informatie in te winnen die nodig is voor een behoorlijke taakvervulling. Voor beursvennootschappen is deze 'informatiehaalplicht' expliciet opgenomen in de Corporate Governance Code. De informatiehaalplicht speelt onder meer als de RvC naar zijn inzicht geen of onvoldoende informatie ontvangt van het bestuur, of wanneer de RvC meent dat de verkregen informatie nieuwe vragen oproept, die beantwoord dienen te worden zodat behoorlijk toezicht kan worden gehouden. Een open deur is daarbij wellicht dat de RvC de informatie die wordt verkregen daadwerkelijk begrijpt. Het valt wat ons betreft ook onder de informatiehaalplicht om toelichting te verzoeken als de verstrekte informatie te complex of incompleet is, zodat de RvC op basis daarvan geen afgewogen mening kan vormen.

2.5. Intensivering toezicht bij bijzondere omstandigheden en feitelijk beleidsbepalers

2.5.1. Indien de omstandigheden dat noodzaken, zal de RvC zijn toezicht moeten intensiveren. Omdat de 'behoorlijke taakvervulling' geen vastomlijnde definitie kent, is geen uitputtende lijst van situaties te schetsen waarbinnen de RvC zijn toezicht moet intensiveren. Hieronder schetsen wij, mede op basis van de rechtspraak, situaties waarin intensiever toezicht geboden is:

- a. De vennootschap verkeert in financieel zwaar weer of er is sprake van alarmerende verliesposten of liquiditeitskrapte. In deze situaties spelen ook vaak problemen bij het (tijdig) opstellen van de jaarstukken of tussentijdse financiële verslaggeving. In een dergelijk geval dient de RvC nauwgezet en met grotere regelmaat informatie in te winnen over de stand van zaken en het beoogde beleid van het bestuur. Dit beleid dient doorlopend te worden getoetst. Indien nodig, dient de RvC bij het bestuur aan te dringen op het inwinnen van extern advies en in een uiterst geval kan de RvC zelf dergelijk extern advies inwinnen. De RvC is dan de directe cliënt van de adviseur.
- b. Het bestuur beoogt een transactie aan te gaan die gedetailleerd toezicht rechtvaardigt, bijvoorbeeld omdat (i) het bestuur geen voldoende onderbouwing verschaft voor die transactie, (ii) sprake is van een overnamesituatie, (iii) een

groot risico met de transactie is verbonden, (iv) significant wordt afgeweken van de strategie van de vennootschap, of (v) een herstructurering wordt doorgevoerd. Indien sprake is van een dergelijke transactie, geldt dat de RvC de noodzaak en goedheid van de beoogde transactie zorgvuldig moet beoordelen, mede indachtig de betrokken belangen van de *stakeholders* bij de vennootschap. De RvC dient het bestuur bovendien te behoeden voor tunnelvisie ten aanzien van het slagen van een transactie: indien tijdens het totstandkomingsproces van de transactie problemen ontstaan, is het essentieel dat de RvC zich tijdig laat informeren en 'bijstuurt'. Ook is essentieel dat de RvC na een transactie erop toeziet of de transactie goed is geëffectueerd: na een overname is bijvoorbeeld van belang dat de RvC toeziet op een goede integratie van de overgenomen vennootschap in de eigen organisatie. Denk hierbij onder meer aan de interne controlemechanismen, auditfuncties of aan het integreren van de administratie in algemene zin. Ook is belangrijk dat de RvC zich afvraagt hoe toezicht gehouden gaat worden op de activiteiten van de overgenomen vennootschap. Wanneer de vennootschap zelf wordt overgenomen, is het aan te raden dat de RvC toeziet op adequate (prijs)voorwaarden en op de continuïteit van de onderneming binnen de organisatie van de overnemende vennootschap.

- c. Er bestaan aanwijzingen dat de RvC onvoldoende of onjuist is geïnformeerd, bijvoorbeeld door het bestuur. Hieronder vallen aanwijzingen waaruit de RvC kan afleiden dat de informatiehuishouding binnen de vennootschap niet op orde is, bijvoorbeeld omdat geen actuele stand kan worden geboden van de rechten en plichten van de vennootschap. Ook wanneer eerder gegeven materiële informatie 'plots' wijzigt, zonder afdoende uitleg, is sprake van een situatie waarin de RvC kritisch moet doorvragen en intensiever toezicht dient te houden. Dergelijke situaties kunnen zich ook voordoen indien externe adviseurs, zoals de accountant, signaleren dat de administratie en/of risicobeheersingssystemen niet voldoen. De RvC dient dan actief zijn invloed aan te wenden om dit te verbeteren en een verbeteringstraject te blijven monitoren.
- d. Er zijn signalen van fraude of andere misstanden, bijvoorbeeld in de vorm van meldingen omtrent een onveilige werksfeer of reputatieschade. De RvC dient erop toe te zien dat een systeem aanwezig is waarbinnen misstanden kunnen worden aangekaart en de RvC dient zich actief ervan te vergewissen dat het bestuur de RvC informeert omtrent misstanden en onregelmatigheden. De RvC doet er goed aan een protocol te hanteren voor het acteren op meldingen van misstanden. Wanneer zich bijvoorbeeld een klokkenluider meldt, dan dient de

RvC hier actief en zorgvuldig opvolging aan te geven. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat de RvC zelf onderzoek laat instellen, mogelijk door een externe adviseur, naar aanleiding van een brief van een klokkenluider over misstanden in het bestuur.

- e. Het bestuur of de RvC kunnen niet effectief opereren, bijvoorbeeld omdat sprake is van een tegenstrijdig belang binnen het bestuur of binnen de RvC, of omdat in korte tijd meerdere bestuurders of commissarissen zijn vertrokken.

2.5.2. Uit de rechtspraak volgt dat indien de RvC het toezicht intensiveert, maar de bemoeienis niet tot verbetering van de situatie leidt, dit niet automatisch betekent dat de RvC onvoldoende toezicht heeft gehouden. Het is met name van belang dat de RvC kan aantonen dat hij op het juiste moment, de juiste handelingen verricht; het eindresultaat van die handelingen is niet bepalend voor de beoordeling of de RvC zijn taak juist vervult. In dit verband is het van groot belang dat de RvC zorgvuldig en eenduidig in de notulen van vergaderingen vastlegt wat hij bespreekt, vraagt en besluit.

2.5.3. Bij het intensiveren van het toezicht dient de RvC ervoor te waken dat hij niet te veel op de 'bestuurdersstoel' plaatsneemt en daardoor kan worden aangemerkt als *feitelijk beleidsbepaler*, die als bestuurder aansprakelijk kan zijn. Feitelijk beleidsbepalers zijn personen die, hoewel ze niet formeel zijn aangesteld als bestuurder en vaak niet staan geregistreerd in het handelsregister, toch een aanzienlijke invloed uitoefenen binnen de vennootschap en op het bestuur. Hierdoor hebben zij feitelijk (mede) de controle en 'eindbeslissingsbevoegdheid'. Een volledige terzijdestelling van het formele bestuur is niet vereist om van een feitelijk beleidsbepaler te kunnen spreken: een commissaris die *naast* het bestuur dus doorslaggevende invloed uitoefent op het beleid van de vennootschap, kan ook als feitelijk beleidsbepaler worden aangemerkt.

3. Aansprakelijkheidsgrondslagen

3.1. Algemeen: hoge drempel voor persoonlijke aansprakelijkheid

3.1.1. Bestuurders en commissarissen zijn in beginsel niet aansprakelijk voor een handelen of nalaten van een vennootschap. Persoonlijke aansprakelijkheid volgt in beginsel enkel onder bijzondere omstandigheden waarbij sprake is van een persoonlijk ernstig verwijt.

3.1.2. De aansprakelijkheid van een commissaris jegens derden wordt grotendeels op dezelfde wetsartikelen gebaseerd als de aansprakelijkheid van een bestuurder, maar deze artikelen hebben een andere uitwerking voor commissarissen omdat de taak van een commissaris een andere is dan de taak van een bestuurder.

- 3.1.3. De drempel voor het aannemen van commissaris aansprakelijkheid is hoger dan die voor het aannemen van bestuurders aansprakelijkheid omdat commissarissen minder nauw betrokken zijn bij de dagelijkse besluitvorming van de vennootschap. Inherent aan de rol van een commissaris is immers een beperkte betrokkenheid bij het dagelijks reilen en zeilen van de vennootschap en een eigen – van die van het bestuur afwijkende – takenpakket. Hieruit volgt dat (nog) moeilijker tot aansprakelijkheid van een commissaris kan worden gekomen dan tot aansprakelijkheid van een bestuurder.
- 3.2. Invulling open norm: onbehoorlijke taakvervulling
- 3.2.1. Commissarissen kunnen tegenover verschillende partijen, op basis van verschillende gronden persoonlijk aansprakelijk zijn. Uit de omstandigheden moet volgen dat sprake is van 'onbehoorlijke taakvervulling'. Dit is een open norm, waarvoor geen uitputtende lijst situaties is gegeven.
- 3.2.2. De rechtspraak biedt de volgende gezichtspunten die relevant werden geacht bij een oordeel over wanbeleid door of aansprakelijkheid van commissarissen:
- a. De commissaris hield zich niet of nauwelijks bezig met de gang van zaken van de vennootschap.
 - b. De RvC was na een fusie nalatig door toe te laten dat bestuurders werden benoemd en hun taak konden (blijven) vervullen zonder dat op enigerlei wijze een weloverwogen en objectieve reflectie plaatsvond op de inhoud van de respectieve taken en op de keuze van degene die met die taken werden belast. Dat de RvC toeliet dat profielschetsen, functionerings- en beoordelingsgesprekken of enige andere objectieve reflectie op de inhoud van de taken en de taakvervulling ontbraken, maakte dat de RvC ernstig tekort schoot in zijn taakvervulling.
 - c. Nieuwe commissarissen werden niet ingelicht over (financiële) problemen. De rechter rekende dit met name de voorzitter van de RvC aan.
 - d. Het bestuur en de RvC hadden de manier waarop zij invulling gaven aan hun taak zodanig ingericht dat het niet voldoende aansloot bij de doelen en de inrichting van de rechtspersoon terwijl dit voor hen duidelijk was.
 - e. De commissaris was aanwezig bij nagenoeg alle vergaderingen maar heeft geen vragen gesteld en niet ingegrepen ondanks dat daartoe aanleiding bestond gelet op de substantiële verplichtingen die het bestuur beoogde aan te gaan zonder dat de vennootschap deze kon dragen.
 - f. Het niet of onvoldoende zorgdragen dat een voorziening werd getroffen voor ernstige en voortdurende verliezen.

- g. Een RvC die een alarmerende brief ontving van de financieel directeur over de voorraadwaardering in de jaarrekening had deze brief serieuzer moeten nemen door na te gaan of de waardering op redelijke gronden was gebaseerd en als zodanig verantwoord kon worden geacht.
 - h. Commissarissen bleven passief en grepen onvoldoende in, hoewel zij wisten dat de financiële structuur en financiële administratie niet deugden.
 - i. Commissarissen tolereerden dat de in financieel opzicht ondeskundig bestuurder geen uitvoering gaf aan verzoeken van commissarissen.
 - j. Commissarissen lieten een impasse voortduren, die werd veroorzaakt door het ontbreken van interne communicatie tussen bestuurder en commissarissen onderling.
 - k. De RvC had, ondanks de risico's van de geplande strategie, geen concrete en harde voorwaarden bedongen ter voorkoming dat de RvC in geval van dreigend misgaan van de operatie, daarmee pas zou worden geconfronteerd op een moment dat de continuïteit van de vennootschap werd bedreigd.
 - l. Uit de presentatie in de vergadering van de RvC bleek dat het in het business plan voorziene bedrag aan cash-out reeds ruim was overschreden en de RvC stelde daarover geen vragen.
 - m. Ondanks het feit dat herhaaldelijk door het bestuur werd afgeweken van beleidsplannen en budgetten werd door de RvC niet ingegrepen.
 - n. Een deugdelijke financiële onderbouwing ontbrak bij belangrijke investeringsbeslissingen die de RvC wel goedkeurde.
 - o. In het kader van belangrijke beslissingen als financiering en desinvestering was sprake van belangenverstremgeling bij een deel van de RvC.
- 3.2.3. Wij beschrijven in de volgende paragrafen de verschillende juridische grondslagen van persoonlijke aansprakelijkheid van commissarissen:
- a. Aansprakelijkheid jegens de vennootschap (§ 3.3);
 - b. Aansprakelijkheid jegens derde partijen, zoals crediteuren van de vennootschap (§ 3.4);
 - c. Aansprakelijkheid jegens de failliete boedel na faillissement van de vennootschap (§ 3.5).
- 3.3. Aansprakelijkheid jegens de vennootschap
- 3.3.1. De vennootschap kan commissarissen succesvol aansprakelijk stellen wanneer de vennootschap schade lijdt doordat de RvC zijn taak onbehoorlijk heeft vervuld en de

commissarissen daarvan een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Of hiervan sprake is, wordt beoordeeld aan de hand van de omstandigheden van het geval, zoals in voorgaande paragrafen geschetst.

- 3.3.2. Dergelijke aansprakelijkstellingen komen veelal voor in situaties van bestuurs- en commissariswissels, waarbij de 'nieuwe garde' een stand van zaken treft binnen de vennootschap die een aansprakelijkstelling rechtvaardigt: de administratie kan bijvoorbeeld niet op orde zijn, of er kan sprake zijn van een onzorgvuldig financieel beleid.
- 3.3.3. Overigens is het gebruikelijk dat de algemene vergadering jaarlijks bij de goedkeuring van de jaarrekening decharge verleent aan het bestuur en de RvC. Middels een dechargebesluit van de algemene vergadering doet de vennootschap afstand van haar eventuele vorderingen op het bestuur en de RvC wegens onbehoorlijke taakvervulling. Deze decharge geldt evenwel alleen voor handelingen van het bestuur en de RvC waarvan de algemene vergadering op de hoogte was bij het nemen van het dechargebesluit. Naast deze jaarlijkse decharge wordt in de regel ook finale decharge verleent aan vertrekkende bestuurders en commissarissen voor al hun werkzaamheden. Indien de verwachting is dat de vennootschap een vertrekkende bestuurder of commissaris op een later moment voor bepaalde handelingen nog aansprakelijk wenst te stellen, dan is het belangrijk dat voor dergelijke handelingen geen decharge wordt verleend.
- 3.4. Aansprakelijkheid jegens derden wegens onrechtmatige daad of misleiding
 - 3.4.1. Commissarissen kunnen ook aansprakelijk zijn jegens derde partijen, bijvoorbeeld crediteuren van de vennootschap of investeerders in de vennootschap.
 - 3.4.2. Een verstrekkende aansprakelijkheidsgrondslag voor commissarissen waarop derden zich kunnen beroepen is in het geval van een misleidende jaarrekening, waaronder het bestuursverslag:
 - a. Indien de jaarrekening een misleidende voorstelling geeft van de toestand van de vennootschap, dan is een commissaris naast het bestuur hoofdelijk aansprakelijk voor de daaruit volgende schade.
 - b. Hierbij is niet van belang dat de commissaris *bewust* een misleidende voorstelling heeft toegelaten of bewerkstelligd. Financiële verslaggeving dient ertoe aan derden een getrouw beeld te geven van de toestand van de vennootschap, op basis waarvan bijvoorbeeld beleggingsbeslissingen kunnen worden genomen.
 - c. De rechter dient enkel te beoordelen of de financiële stukken een misleidende voorstelling geven van de toestand van de vennootschap en dus niet zozeer in

hoeverre een bestuurder of commissaris kwaadwillend die misleiding heeft veroorzaakt. Een investeerder dient aan te tonen dat informatie in de jaarrekening onjuist was, dat hij op basis van die informatie een beleggingsbeslissing heeft gemaakt die hij anders niet zou hebben gemaakt en tot slot dat deze beslissing tot schade heeft geleid.

- d. Deze aansprakelijkheidsgrondslag neemt verder in relevantie toe door toenemende regelgeving over verslaglegging door de vennootschap, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheidsverslaglegging. Omdat verslaglegging complexer wordt, is de taak goed toezicht te houden op die verslaglegging ook complexer.
 - e. Een commissaris die kan aantonen dat de misleidende voorstelling niet aan hem te wijten is, kan zich mogelijk van aansprakelijkheid disculperen. In deze context is het belangrijk dat de commissaris kan aantonen dat hij de jaarstukken kritisch heeft beoordeeld en, waar nodig, de juiste aanvullende informatie heeft verzocht en vragen heeft gesteld.
- 3.4.3. Derde partijen kunnen daarnaast commissarissen aanspreken op grond van de onrechtmatige daad. Net als in het geval van de aansprakelijkheid jegens de vennootschap dient bij deze aansprakelijkheidsgrondslag te worden aangetoond dat de commissarissen onrechtmatig hebben gehandeld en dat hen hiervan een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Dit hangt af van de omstandigheden van het geval. In ieder geval moet ten aanzien van elke aansprakelijkgestelde commissaris afzonderlijk worden vastgesteld dat deze onrechtmatig heeft gehandeld en dat dit hem kan worden toegerekend.
- 3.5. Aansprakelijkheid na faillissement wegens kennelijk onbehoorlijke taakvervulling
- 3.5.1. In faillissement kan de commissaris aansprakelijk zijn jegens de failliete boedel voor onbehoorlijke taakvervulling, indien deze onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Van kennelijk onbehoorlijke taakvervulling is sprake wanneer geen redelijk denkend commissaris onder dezelfde omstandigheden hetzelfde zou hebben gehandeld.
 - 3.5.2. Ten aanzien van *het bestuur* staat het kennelijk onbehoorlijk handelen vast als het bestuur de administratie- of publicatieplicht schendt. Bovendien wordt dan vermoed dat die schending een belangrijke oorzaak is geweest voor het faillissement en is het aan het bestuur om het tegendeel te bewijzen. De RvC heeft geen zelfstandige verplichting tot het naleven van voornoemde plichten, ook niet als het bestuur in de nakoming daarvan tekortschiet. De toezichthoudende taak van de RvC strekt zich echter *wel* uit tot het naleven door het bestuur van deze verplichtingen. Verwaarloost de RvC zijn taak op dit punt, dan staat kennelijk onbehoorlijk toezicht vast en wordt

vermoed dat deze verwaarlozing een belangrijke oorzaak is geweest voor het faillissement. Concreet zal de RvC zich omtrent dit naleven door het bestuur moeten laten inlichten, het bestuur hieromtrent adviseren en zo nodig ingrijpen, bijvoorbeeld door een bestuurder te schorsen.

- 3.5.3. Ook zonder een schending van de administratie- of publicatieplicht, kan de curator de RvC succesvol aansprakelijk stellen indien hij kan bewijzen dat de commissarissen hun taak op een andere manier kennelijk behoorlijk hebben vervuld en dat deze kennelijk onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is geweest van het faillissement.
- 3.5.4. Bij een succesvolle aansprakelijkstelling is de RvC aansprakelijk voor het volledige boedeltekort. Dit betreft het verschil tussen de resterende voor vereffening vatbare middelen en alle schulden.
- 3.6. Verzekering en vrijwaring
 - 3.6.1. Het is aan te raden dat eventuele aansprakelijkheidsrisico's van commissarissen worden gedekt door een D&O-verzekering. Deze verzekering biedt idealiter dekking voor zowel de kosten van juridische bijstand in een (aansprakelijkheids)procedure, als voor de schade tot betaling waarvan de commissarissen veroordeeld kunnen worden.
 - 3.6.2. Wij wijzen in dit verband ook nog op de mogelijkheid dat bestuurders en commissarissen met de rechtspersoon waarbij zij in functie zijn overeenkomen dat de rechtspersoon hen vrijwaart voor aansprakelijkstellingen. Hierbij is belangrijk indachtig te houden dat die vrijwaring slechts beperkte bescherming biedt:
 - a. Vaak worden in een dergelijke overeenkomst beperkingen opgenomen waarop een vennootschap zich zou kunnen beroepen, zeker in een situatie waarin de relatie met de bestuurder of commissaris is verslechterd.
 - b. Bestuurders- en commissarisaansprakelijkheidskwesties spelen geregeld in situaties van faillissement (zie § 3.5 hiervoor). In dergelijke situaties zal de vennootschap niet langer in staat zijn haar verplichtingen onder de vrijwaringsovereenkomst te voldoen.